

Ny vägledning, vattenskyddsområden

Handläggartäff, Stockholm, 10 mars 2020

Susanna Hogdin & Henrik Gustafsson

Havs
och Vatten
myndigheten

Detta har hänt

- Februari 2019 – VP, budget, arbetsgrupp och styrgrupp på HaV.
- Februari till april 2019 – problembeskrivning, projektplan, GD-föredragning.
- Extern referensgrupp, möten 11 april, 3 september & 18 december.
- Externt stöd - Riskarbete (Dricks på Chalmers) och Juriststöd (Agnes Advokatbyrå).
- 22 augusti - hearing med konsulter inom vattenskyddsbranschen (Sweco, Tyrens, WSP, Ramböl mfl.).
- Hösten 2019 - remiss till länsstyrelser, kommuner, centrala myndigheter m.fl.
- 18 november - framställan till Naturvårdsverket om att upphäva AR.
- Vår 2020 - "knyta ihop säcken" med målsättning om ny vägledning i sommar.

Remiss 4/10 – 13/12

- Vägledning vattenskyddsområden och Principer för riskbedömning
- 58 svar
 - 8 Nationella myndigheter
 - 20 Länsstyrelser
 - 1 Vattenmyndighet
 - 11 kommuner, (miljö, samhällsbyggnad och VA)
 - 4 Konsultbolag (Tyréns, Sweco, WSP och ÅF)
 - Intresseorganisationer m.fl

Problembeskrivning och resonemang om remissens förslag till lösningar

Ansvar och roller

Sökande

Beslutsmyndighet

Prövningsmyndighet

Tillsynsmyndighet

Ansvar och roller sökande

- Platsspecifik och riskbaserat underlag som ligger till grund för avgränsning och föreskrifter.
 - Unika, inte generella beslut.
 - Känd data, t.ex. råvattenanalys
- Hanterar eventuell ersättning.

Ansvar och roller beslutsmyndighet

- Skyndsamt handlägga inkomna ansökningar.
- Prövning/utredning av ett platsspecifik och riskbaserat underlag som ligger till grund för avgränsning och föreskrifter.
- Ta en aktiv roll, är underlaget komplett, uppnås syftet med skyddet, hur förhåller sig beslutet i förhållande till 7 kap. 25 § MB
- Frånga ”generell” hantering.
- Beslutsmyndigheten har en roll som förvaltare av sina beslut.

Ansvar och roller prövningsmyndighet

- Prövning av dispenser, tillstånd och anmälningar.
- Kan vara olika myndigheter.
- Mest ändamålsenlig prövningsmyndighet.
 - Vana av ärendetyp, t.ex. bergvärme.

Ansvar och roller tillsynsmyndighet

- Mest lämpliga myndigheten (kommun eller lst) i vattenskyddsområdet bör vara tillsynsmyndighet.
 - lokalkännedom,
 - närhet till området,
 - hanteras tillstånd och anmälningar,
 - finns det andra tillsynsobjekt inom VSO,
 - samarbete mellan tillsynsmyndigheter
- FIMH är alltid tillsynsmyndighet rörande försvarsmaktens verksamhet.

Det blir en del ändringar jämfört med remissen

- Behov

”Vattenskyddsområden bör inrättas eller revideras för samtliga allmänna vattentäkter som efter riskbedömning bedöms vara i behov av det”

Föreskriftsbank

- Nackdelarna överväger fördelarna.

Föreskrifternas närmare innehåll

Punkterna 1–13 nedan med råd om utformning av föreskrifter avser främst primär och sekundär skyddszon.

Som utgångspunkt för innehållet i föreskrifter bör följande gälla. Ytterligare föreskrifter kan behöva meddelas.

1. I föreskrifter för ett vattenskyddsområde bör föreskrivas att endast vattentäktssamhet får bedrivas i vattentäktsszonen och att detta område bör vara inhägnat eller, om det omfattar ytvatten, vara synligt avgränsat.
2. I föreskrifterna bör anges att vattentäktsszonen och mark som nyttjas för infiltration (för konstgjord grundvattenbildning) enbart får disponeras av vattentäktssinnehavaren och för vattentäktssamhet.
3. I föreskrifter för ett vattenskyddsområde bör, för primär skyddszon, föreskrivas att hantering av petroleumprodukter inte får förekomma annat än för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter med olja och att det i sådana fall krävs tillstånd. För sekundär skyddszon bör föreskrivas att det krävs tillstånd för sådan hantering av petroleumprodukter som på kort eller lång sikt kan motverka syftet med skyddet. Myndigheten bör ange i föreskrifterna vilken hantering som avses.
4. I föreskrifter för ett vattenskyddsområde bör föreskrivas att i primär skyddszon är hantering av kemiska bekämpningsmedel förbjuden. För sekundär skyddszon bör föreskrivas om krav på tillstånd för hantering av kemiska bekämpningsmedel. För yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen i vattenskyddsområde bör föreskrivas om krav på tillstånd. Myndigheten bör ange i föreskrifterna vilken hantering som avses.
5. I föreskrifter för ett vattenskyddsområde bör föreskrivas att i primär och sekundär skyddszon permanenta upplag av bark och timmer är förbjudna. I

Föreskrifter efter platsspecifik utredning och efter behov

- Föreskrifter för att uppnå syftet med vattenskyddsområdet.
- Förbud eller tillstånd.
 - Tillstånd bör meddelas med återhållsamhet. Fördel om det mesta kan regleras inom beslutet.
- Dubbelreglera ej.

Allt eller inget?

VSO i ett större sammanhang

- Skogsvårdslagen (Skogsstyrelsen)
- ÖP, detaljplan m.m. (kommun)
- Miljöprövningsförordningen (kommun, Ist, miljödomstol)
- Krav på MKB vid prövning
- Regler kring växtskydd (Ist, jordbruksverket, kemikalieinspektionen)
- Trafik (trafikverket)
- Avfallsförordning
- M.m. m.m.

En inriktningsförändring

- Vattenskyddsområde är ett komplement till den grundläggande miljölagstiftningen och samhällsplaneringen
- Arbetet bör ses som en delmängd av dricksvattenproducentens totala riskhanteringsarbete och är ibland en lämplig väg att hantera identifierade föroreningskällor/risker
- Arbetet bör vara behovsstyrt och inte principstyrt

Vägledning avgränsning

- Yttergräns
 - Behovsstyrt utifrån riskanalys.
- Zoner
 - Zoner utan föreskrifter bör inte användas.

Skyddszoner

- Vattentäktsszon
- Primär zon
- Sekundär zon
- Tertiär zon

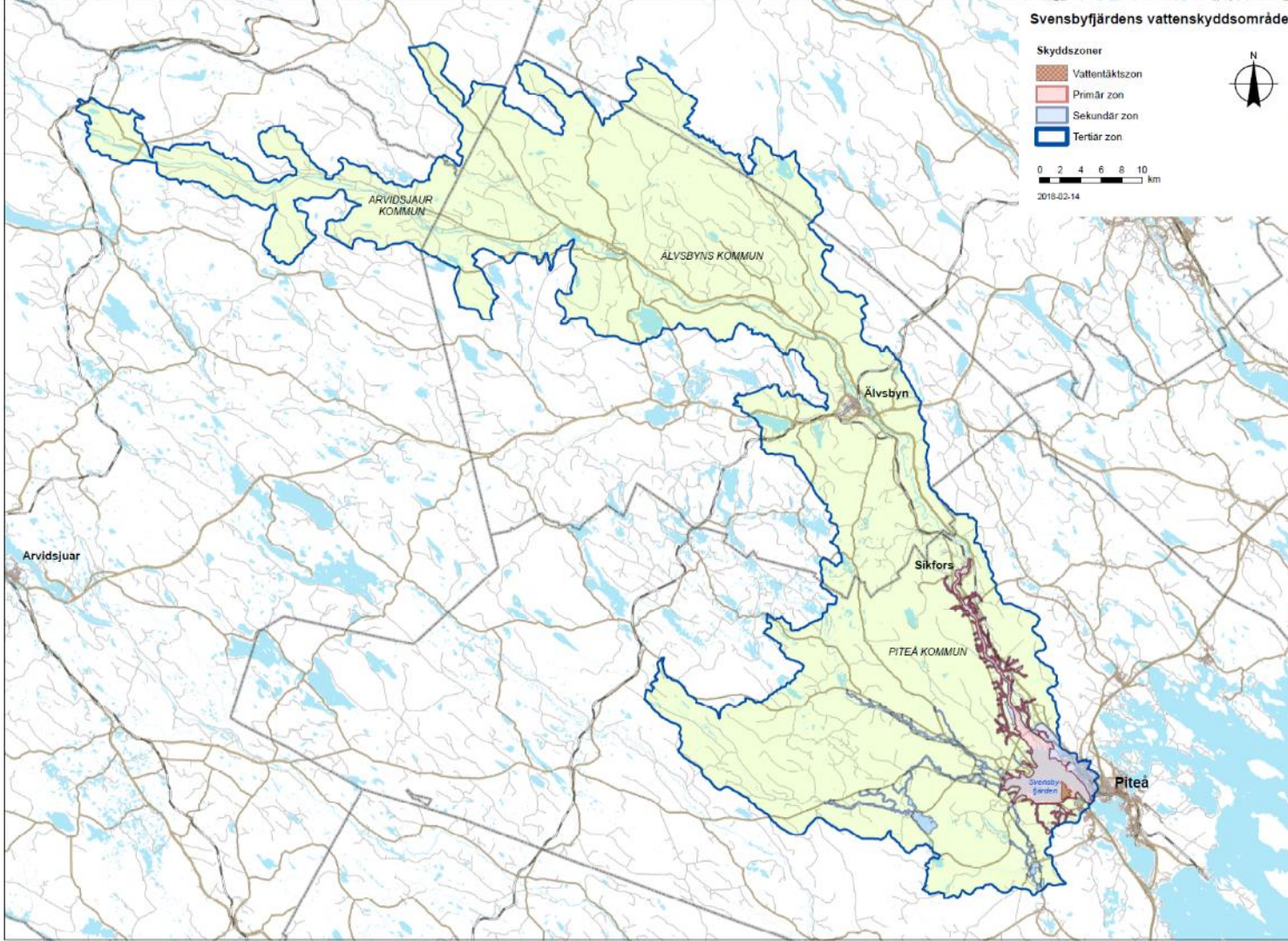
0 2 4 6 8 10 km

2018-02-14

Havs
och Vatten
myndigheten

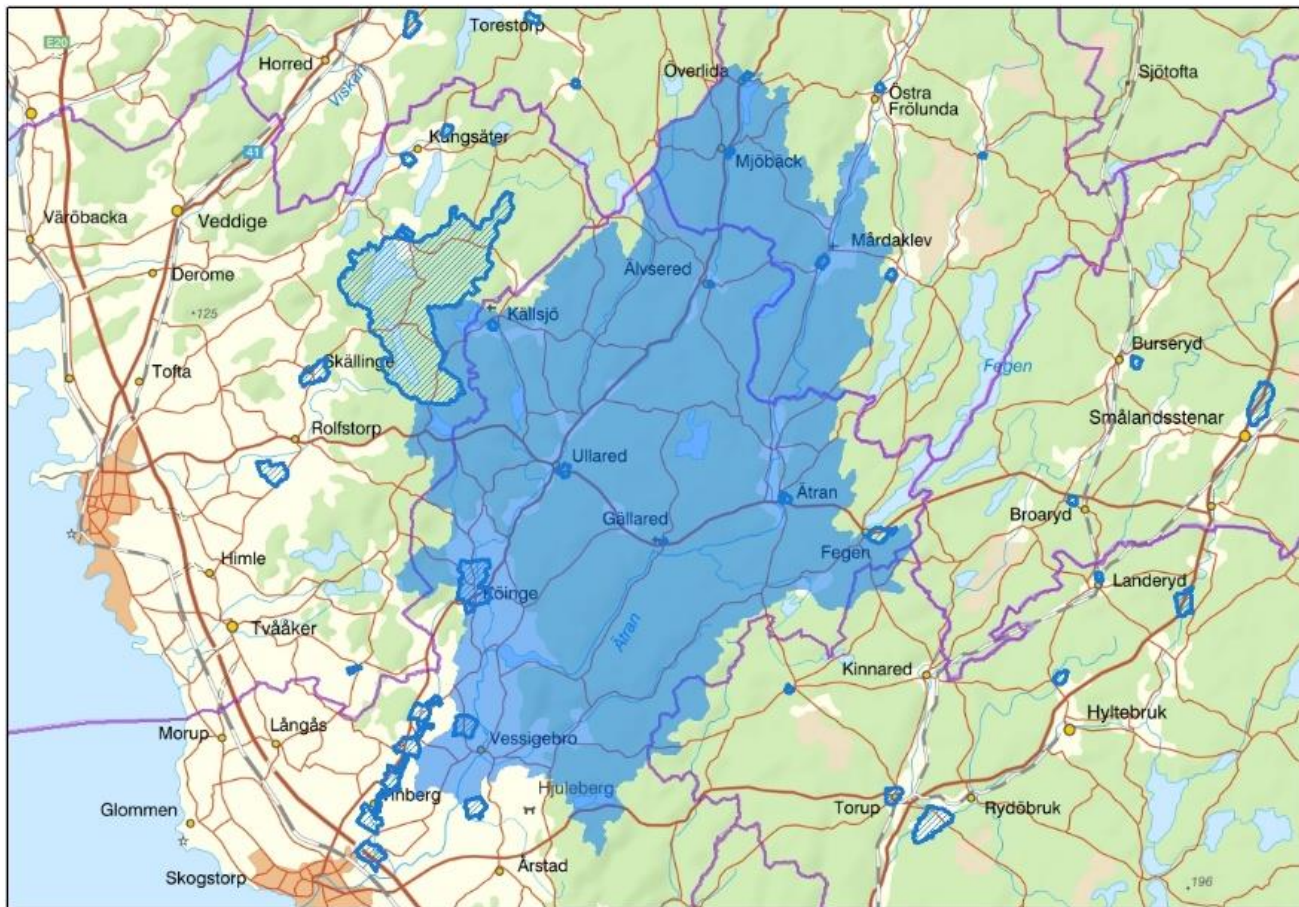
Förslag VSO

5 kommuner.
200 000 hektar stor
tertiär zon utan
föreskrifter.

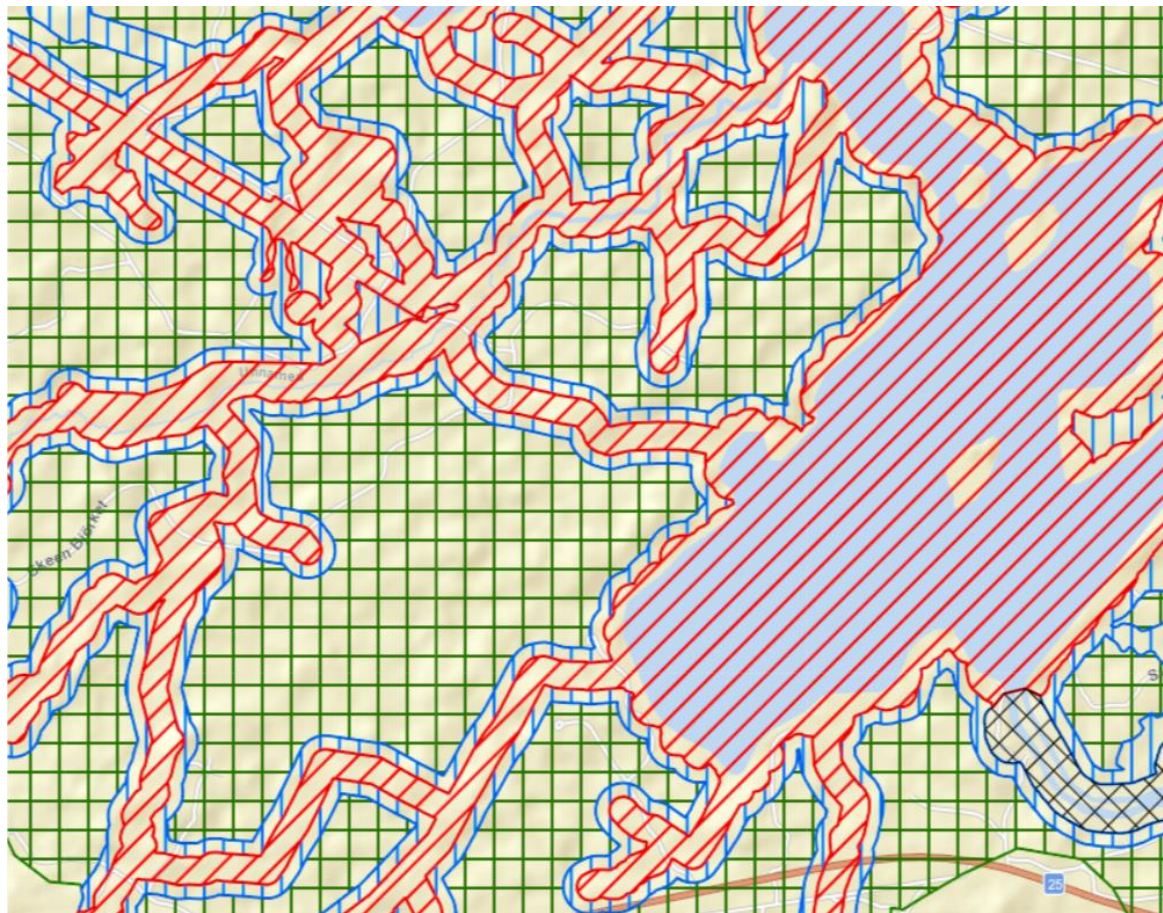
Förslag VSO

82 800 hektar
9 185 fastigheter
3 (2) län
6 (4) kommuner

Vägledning avgränsning

- Yttergräns
 - Behovsstyrt utifrån riskanalys.
- Zoner
 - Zoner utan föreskrifter bör inte användas.
 - Olika zoner meddelas om behov finns.

Karta över Bolmen

- Vattentäktsszon
- Primärzon
- Sekundärzon
- Tertiärzon

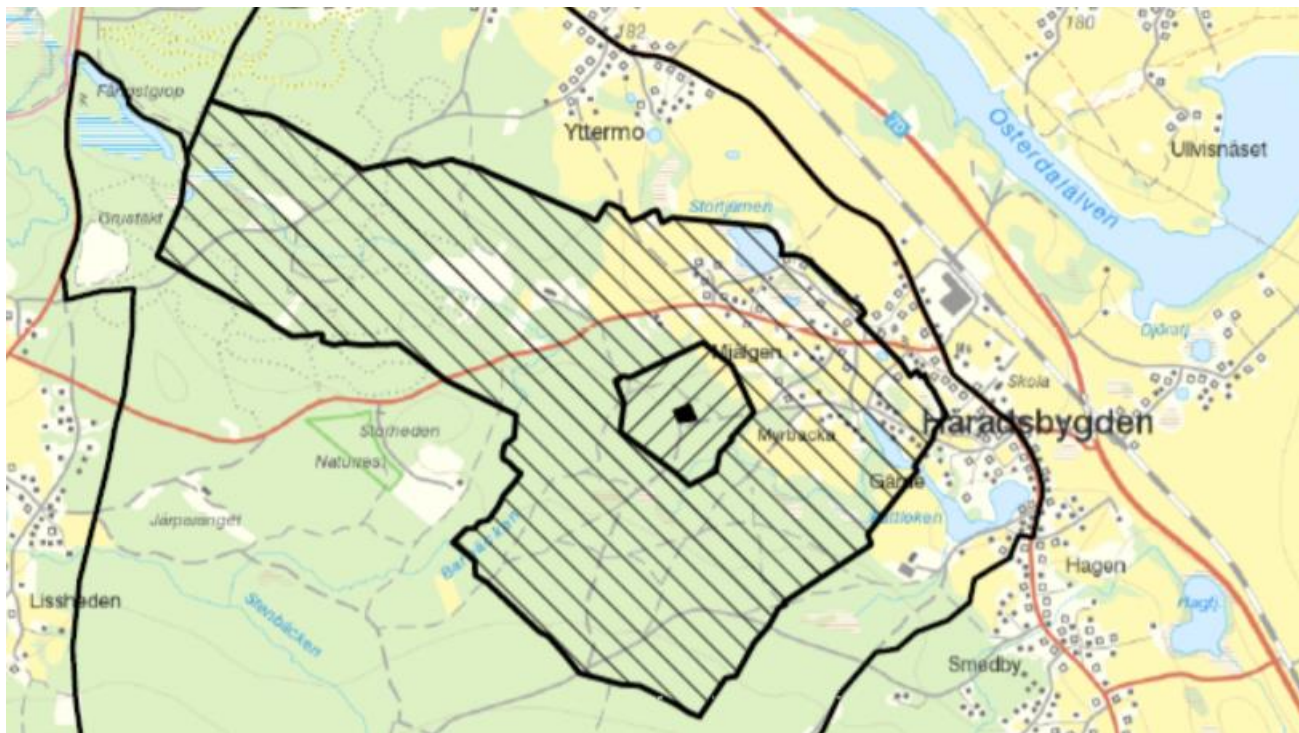
Vägledning avgränsning

- Yttergräns
 - Behovsstyrt utifrån riskanalys.
- Zoner
 - Zoner utan föreskrifter bör inte användas.
 - Olika zoner meddelas om behov finns.
 - Vattentäktzon kring intagspunkt bör undvikas. Nytt säkerhetspolitiskt läge. (Synpunkter från MSB och Livsmedelsverket om hantering av känslig information i VSO-ärenden)

2 § Vattentäktszon

Inom vattentäktszon får endast vattentäktverksamhet bedrivas. Vattentäktszonen ska vara utmärkt med bojar.

Vägledning till 7 kap. 25 § MB och 31 kap. MB

- Uppmärksamma denna lagtext.
- Påtala bestämmelsen om ersättning enligt 31 kap. MB.
 - Beslutsmyndigheten bör kunna ge en övergripande vägledning
- Domar och referat till domar.

Vägledning VSO - webbplats

Övergripande

Vägledning

Riskbedömning

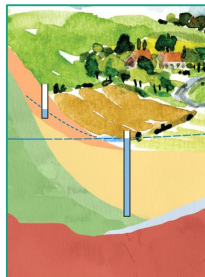
VSO i stora system

Processen

Avgränsning

KomplexCentrum för Kemiska Beräkningsmetoder
CKB Havs och Vatten myndigheten

Identifiering av vattenskyddsområden med låg risk för påverkan av växtskyddsmedel

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:14 CKB rapport 2018:1

NATUR Havs och Vatten myndigheten

Tillstånd till användning av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden

Vägledning för prövningen

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:7

Jordbruksverket Havs och Vatten myndigheten

Hantering av gödsel inom vattenskyddsområde för grundvattentäkt

Vägledning kring riskbedömning och regelbaserad med avseende på risk för läckage av nitrat till grundvattnet

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:26

Havs och Vatten myndigheten

Jordbruk och läckage av nitrat till grundvatten

Naturliga processer, södningsystem och risk för påverkan

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2019:25

Påverkar inte befintliga vattenskyddsområden

- 1624 beslut om
vattenskyddsområden

